

Publiceringsdatum

2026-10-10

Arbetsgruppsmöte UBit

Dokumenttyp	Minnesanteckning
Mötesdatum	2026-10-08
Plats	Microsoft Teams
Sammanställt av	Sara-Maria Herrman

Deltagare

Namn	Organisation
Närvarande	
Christian Bohlin	Västra Götalandsregionen
Christina Thordén	Göteborgsregionen
Fredrik Nilströmmer	Borås stad
Lars Carlén	Trollhättans stad
Maria Henriksson	Coompanion
Mikael Carlsson Kerstell	Byanätsforum
Sara-Maria Herrman	Västra Götalandsregionen
Adjungerade	
Richard Sjöstrand	Västra Götalandsregionen
Frånvarande	
Fredrik Edholm	Skaraborgs kommunalförbund
Jenny Broberg Kudryk	Fyrbodals kommunalförbund
Madelene Alfinsson	Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund
Mattias Karlsson	Länsstyrelsen

Mötets syfte

Syftet med mötet var att utbyta erfarenheter kring aktuella digitaliseringsfrågor, föra dialog om den regionala ambitionen för digitalisering och digital infrastruktur samt ta del av omvärldsspaningar kring AI, IoT och framtidens konnektivitet.

Mötet syftade särskilt till att:

- dela aktuella frågor, initiativ och erfarenheter från deltagarnas organisationer
- informera om arbetet med en gemensam regional ambition för digitalisering och digital infrastruktur
- ge en introduktion till Europeiska kommissionens förslag om utveckling av moln och AI samt VGR:s synpunkter på förslaget
- öka förståelsen för hur AI, IoT, edge computing och nya kommunikationstekniker påverkar framtidens digitala infrastruktur
- diskutera vad utvecklingen innebär för kommuner, regionen och andra berörda aktörer, särskilt när det gäller robusthet, kompetens, samverkan och långsiktig planering.

Det fattades inga formella beslut vid mötet. Gruppen bidrog med erfarenheter, perspektiv och frågor som tas med i det fortsatta arbetet.

Agenda

För att tydliggöra syftet med varje punkt i agendan anges en bokstav före rubriken. Bokstaven **I** står för *information* och markerar punkter där syftet är att ge deltagarna en uppdatering utan att det krävs någon diskussion. Bokstaven **D** står för *diskussion* och används när punkten innebär att deltagarna gemensamt ska resonera kring ett ämne eller ge vägledning inför fortsatt arbete. Bokstaven **B** står för *beslut* och markerar punkter där gruppen förväntas ta ställning eller fatta ett formellt beslut.

Nr	Tid	Typ	Mötespunkt	Ansvarig
1	09:30–09:50	D	Laget runt och aktuella frågor från deltagarna	Samtliga
2	09:50–10:10	I	Regional ambition för digitalisering och digital infrastruktur. Information om arbetet med att formulera en gemensam ambition för regional utveckling, kommunalförbunden och berörda samverkansforum.	Sara-Maria Herrman
3	10:10–10:35	I	Europeiska kommissionens förslag om utveckling av moln och AI. Genomgång av förslagets inriktning, VGR:s yttrande samt frågor om digital suveränitet, rådighet, riskbedömning och val av moln- och AI-tjänster.	Richard Sjöstrand

	10:35–11:00		Paus	Samtliga
4	11:00–11:40	I	Framtidsspaning: AI, IoT och framtidens konnektivitet. Utvecklingen av sensorer, edge computing, mobilnät, satellitkommunikation och förändrade trafikmönster samt vilka krav detta ställer på infrastrukturen.	Christian Bohlin
5	11:40–11:55	D	Reflektion och dialog: Vad innebär utvecklingen för våra organisationer? Diskussion om robusthet, kompetensbehov, verksamhetskritisk konnektivitet, välfärdsteknik och behovet av samverkan.	Samtliga
6	11:55–12:00	I	Nästa möte och avslutning. Deltagarna uppmanades att lämna förslag på frågor och kompetensområden till kommande möten.	Sara-Maria Herrman

Underlag

- 2026-10-08 Presentation av möte Ubit
- 2026-10-08 EU CADA

Sammanfattning

1) Laget runt

Deltagarna delade aktuella frågor och pågående arbeten inom sina respektive organisationer. Flera frågor rörde fiberföreningarnas fortsatta utveckling, robusthet och beredskap. Coompanion och Byanätsforum arbetar bland annat med stöd till fiberföreningar, samverkan och fusioner samt projektet Säkrare byanät. Projektet ska pröva arbetssätt för att stärka föreningarnas beredskap och ta fram beredskapsplaner i samverkan med föreningar och stadsnät.

Det konstaterades att PTS stöd för bredbandsutbyggnad kan vara svårt för mindre fiberföreningar att söka, bland annat på grund av kostnader och tekniska krav. Samtidigt finns behov av att stärka näten längre ut i infrastrukturen och skapa bättre förutsättningar för att statliga beredskapsmedel ska nå lokala nät och föreningar.

Från kommunerna lyftes flera aktuella frågor. Trollhättan, Borås och Halmstad undersöker hur räddningstjänsternas ledningscentraler kan dela information och stödja varandra genom robust konnektivitet. Borås

arbetar med hur kommunens LoRaWAN-nät kan användas mer aktivt och hur arbetet med IoT kan få ett tydligare ägarskap. Det uppmärksammades även att en lokal fiberoperatör gått i konkurs, vilket väcker frågor om långsiktig förvaltning, teknisk uppdatering och kontinuitet i mindre nät.

VGR arbetar med en upphandling av regionens cirka 500 förbindelser, där leverantörerna ska använda den infrastruktur som redan finns, inklusive lokala fiberföreningars nät. Parallellt pågår nationellt arbete med robusta kommunikationer för vardag, kris och krig. Diskussionen betonade behovet av flera kompletterande kommunikationslösningar och att digital infrastruktur, cybersäkerhet och civil beredskap behöver hanteras som en sammanhängande helhet.

2) Regional ambition för digitalisering och digital infrastruktur

Punkten fick i huvudsak utgå eftersom laget runt tog längre tid än planerat. En kort information lämnades om det pågående arbetet med att formulera Regional utvecklings ambition inom digitalisering och digital infrastruktur. Arbetet ska tydliggöra vad organisationen vill uppnå, vilka behov och utmaningar som behöver hanteras samt vilken roll Regional utveckling bör ta. Detta ska därefter utgöra underlag för dialog med kommunalförbunden, VästKom och andra berörda aktörer om gemensamma ambitioner, ansvar och former för långsiktig samverkan. UBit är en av referensgrupperna i det fortsatta arbetet.

3) Europeiska kommissionens förslag om utveckling av moln och AI KOM

Richard Sjöstrand presenterade Europeiska kommissionens förslag till Cloud and AI Development Act, CADA, som är en del av EU:s arbete för att stärka Europas kapacitet och självständighet inom moln och AI. Förslaget syftar till att bygga ut europeisk datacenter- och beräkningskapacitet, minska kritiska beroenden av ett fåtal leverantörer utanför EU samt stärka säkerhet, rådighet och resiliens, särskilt inom offentlig och samhällskritisk verksamhet.

VGR stödjer förslagets övergripande inriktning, men framhåller att val av moln- och AI-tjänster behöver bygga på verksamhetsbaserade risk-,

säkerhets- och konsekvensbedömningar. Europeiska lösningar bör prioriteras där de är lämpliga, men regleringen bör inte innebära att organisationer tvingas välja en viss typ av leverantör om en annan lösning efter samlad bedömning är mer ändamålsenlig. VGR:s Cloud Smart-inriktning innebär att varje tjänst och arbetslast ska placeras i den miljö som bäst motsvarar kraven på verksamhetsnytta, säkerhet, kontinuitet och rådighet.

VGR betonar också att faktisk rådighet inte enbart handlar om var data lagras. Organisationen behöver kunna upprätthålla verksamheten vid störningar, återställa information och tjänster samt byta leverantör. Interoperabilitet, portabilitet och exitförmåga behöver därför fungera i praktiken. VGR avstyrker ett generellt krav på att en molntjänst alltid ska kunna lämnas inom tolv månader, eftersom migration av komplexa och samhällskritiska system med stora datamängder kan kräva längre tid.

Sammanfattningsvis behöver VGR kunna kombinera innovation och tillgång till ändamålsenliga moln- och AI-tjänster med långsiktig kontroll över data, tjänster och kritiska beroenden. Nya krav bör vara proportionerliga, samordnas med befintliga regelverk och stödja kompetenta och väl underbyggda beslut i varje enskilt fall.

4) Framtidsspaning: AI, IoT och framtidens konnektivitet

Christian Bohlin beskrev hur AI, IoT, edge computing och nya kommunikationstekniker förändrar kraven på den digitala infrastrukturen. Konnektivitet handlar inte längre enbart om att transportera information från en punkt till en annan. När allt fler sensorer, uppkopplade enheter och AI-baserade beslutsstöd används behöver infrastrukturen i stället ses som en helhet där fiber, Wi-Fi, LoRaWAN, mobilnät, satellitkommunikation, lokal beräkningskraft och molntjänster kombineras utifrån verksamhetens behov.

Valet av teknik behöver anpassas efter bland annat datamängd, svarstid, batteritid, täckning, säkerhet och robusthet. För sensorer som skickar små datamängder och ska fungera länge på batteri kan smalbandstekniker som LoRaWAN eller NB-IoT vara lämpliga. När antalet sensorer ökar behöver även förvaltning och underhåll beaktas, eftersom exempelvis batteribyten kan bli mer resurskrävande än själva investeringen.

Utvecklingen innebär också att trafikmönstren förändras. Mobilnäten är i dag i stor utsträckning dimensionerade för nedladdning, medan sensorer, kameror och andra uppkopplade enheter kommer att generera allt mer trafik från användaren och verksamheten upp i nätet. Det påverkar hur framtida 5G- och 6G-nät behöver planeras. Genom edge computing kan data bearbetas nära sensorn eller verksamheten och endast analysresultatet skickas vidare, vilket minskar behovet av överföringskapacitet och kan ge snabbare svar och bättre lokal motståndskraft.

Som exempel beskrevs VGR:s arbete med 5G-baserad övervakning av patienter efter TIA-attacker. För att kunna följa patienters hjärtrytm i realtid efter hemgång krävs både tillförlitlig uppkoppling och medicinteknisk utrustning som stödjer moderna kommunikationslösningar. Om mobilnätet tillfälligt ligger nere behöver information kunna lagras lokalt och överföras när anslutningen åter fungerar. Exemplet visar att verksamhetsnytta, medicinteknik, applikationer och konnektivitet behöver utvecklas tillsammans.

Robusthet behöver därför planeras genom hela kedjan och över hela livscykeln. Det räcker inte att förstärka en enskild teknisk lösning om alla kritiska funktioner fortfarande är beroende av samma nät, datacenter eller energiförsörjning. Organisationerna behöver identifiera vilka funktioner som är verksamhetskritiska, i vilken ordning de ska återställas och vilka alternativa kommunikationsvägar som behövs vid störningar.

Det noterades även att förutsättningarna för digital äldreomsorg och vård i hemmet varierar. Uppkoppling och ansvar för infrastrukturen är inte alltid tillräckligt tydliga i bostäder och omsorgsverksamheter. När medicinteknik och välfärdsteknik flyttar närmare individen kan lösningarna inte enbart bygga på vanliga konsumentanslutningar. Det behövs säkra, robusta och ändamålsenliga anslutningar samt ett tydligt ansvar mellan verksamhet, fastighetsägare och andra berörda aktörer.

Sammantaget betonades att teknikval ska utgå från verksamhetens faktiska behov och att samverkan mellan kommuner, regioner, leverantörer och andra aktörer blir allt viktigare. Grundläggande digital infrastruktur behöver få större utrymme i digitaliseringsarbetet, eftersom framtidens AI- och IoT-tillämpningar är beroende av att konnektivitet, kapacitet, robusthet och kompetens utvecklas samtidigt.

5) Reflektion och dialog

I den avslutande dialogen konstaterades att den digitala infrastrukturen behöver betraktas som en verksamhetskritisk helhet. Robusthet skapas inte genom en enskild teknik, utan genom att fiber, mobilnät, Wi-Fi, IoT-nät, satellitkommunikation, lokal lagring och beräkningskapacitet kombineras utifrån verksamhetens behov. Flera kompletterande lösningar minskar sårbarheten och gör det möjligt att upprätthålla delar av verksamheten även när en förbindelse eller tjänst inte fungerar.

Organisationerna behöver bli tydligare med vilka funktioner som är mest kritiska, vad som ska fortsätta fungera vid en störning och i vilken ordning system och tjänster ska återställas. Det räcker inte att beskriva olika servicenivåer om all information och funktionalitet i praktiken är beroende av samma infrastruktur. Applikationer och tjänster behöver därför utformas så att information kan lagras och bearbetas lokalt när uppkopplingen saknas och föras över när anslutningen åter är tillgänglig.

Ett tydligt kunskapsbehov identifierades. Digitalisering diskuteras ofta utifrån tjänster, robotisering och nya arbetssätt, medan den grundläggande infrastrukturen tas för given. Det behövs både praktisk kunskap om val av teknik och en mer strategisk förståelse för hur konnektivitet, beräkningskapacitet, informationshantering och verksamhetsutveckling hänger ihop. Christian Bohlin bjöds in att bidra med detta perspektiv i IoT Västra Götaland.

Digital äldreomsorg, välfärdsteknik och vård i hemmet lyftes som områden där brister i infrastrukturen redan skapar problem. Förutsättningarna varierar mellan boenden och bostäder, och ansvaret för uppkoppling, Wi-Fi och annan teknisk grundinfrastruktur är ofta otydligt. Enhetschefer och verksamheter kan inte ensamma bära ansvaret för dessa frågor. När medicinteknisk utrustning och samhällskritiska tjänster används i hemmet krävs säkra och robusta lösningar som inte enbart bygger på individens vanliga konsumentanslutning.

Kommunerna har olika organisatorisk och teknisk mognad. Många är beroende av färdiga system från ett begränsat antal leverantörer och har begränsad egen utvecklingskapacitet. För att påverka marknaden och utveckla ändamålsenliga lösningar behöver kommuner, regioner och andra offentliga aktörer samverka. Frågorna om grundläggande digital

infrastruktur behöver också få större utrymme i nationella forum, bland annat inom SKR:s digitaliseringsarbete.

Sammantaget betonades behovet av långsiktig kompetensuppbyggnad, tydligare ansvar och stärkt samverkan. Den digitala infrastrukturen behöver planeras och utvecklas parallellt med verksamheternas digitalisering, så att nya tjänster inom exempelvis vård, omsorg, IoT och AI får de förutsättningar som krävs för att fungera säkert och robust.

6) Nästa möte och avslutning

Inför nästa möte uppmanades deltagarna att skicka in förslag på frågor och kompetensområden som de vill ta upp. Det finns möjlighet att bjuda in sakkunniga från VGR eller andra organisationer för att fördjupa aktuella frågor.

Projektet Säkrare byanät kan tas upp vid ett senare möte, när arbetet har kommit längre och det finns konkreta erfarenheter från piloten att presentera. Gruppen kan även återkomma till Richard Sjöstrand för en fortsatt dialog om moln, AI och digital rådgivning.

Uppgifter och medskick

Uppgift	Ansvar	Kommentar
Skicka in förslag på frågor och kompetensområden till kommande UBit-möten.	Samtliga deltagare	Förslagen används i planeringen av kommande möten. Sakkunniga från VGR eller andra organisationer kan bjudas in vid behov.
Återkom med projektet Säkrare byanät vid ett kommande möte.	Coompanion och Byanätsforum	Tas upp när arbetet har kommit längre och det finns konkreta erfarenheter från piloten att presentera.
Fortsätt dialogen om moln, AI och digital rådgivning vid behov.	Sara-Maria	Richard Sjöstrand kan bjudas in igen för en fördjupad dialog.
Ta med perspektiven om robusthet, verksamhetskritisk konnektivitet och tydligt ansvar i det fortsatta arbetet.	Samtliga organisationer	Beakta frågorna i planering av digitalisering, IoT, välfärdsteknik, vård i hemmet och beredskap.

Nästa möte

Datum	2026-11-05
Tid	09:30-12:00
Plats	Microsoft Teamsmöte